

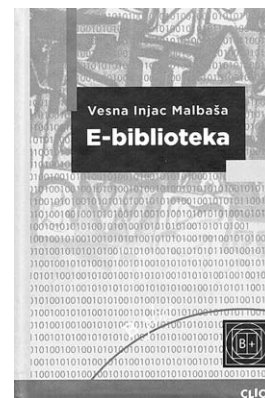
Последњи прилози у овој свесци говоре о стању библиотека у Молдавији и Румунији и у њима се уредница темата јавља и у улози коаутора. Библиотеке су у обе земље превалиле дуг пут од централизованих спремишта књига и пропагандних инструмената до аутономних институција отворених за све. Као почетне тачке на том путу наводе се стицање независности Молдавије 1991, односно свргавање Чаушескуовог режима 1989. године у Румунији у коме је, парадоксално, Универзитетска библиотека била „прва жртва“ немира. И у једној и у другој земљи, напредак библиотечке делатности приписује се различитим пројектима које је финансирала држава, али и међународне организације, углавном америчке.

Сагледавши обе свеске као тематску целину, намеће се закључак да се у универзалној мисији библиотека налази и њихова способност за брзу трансформацију, што је истовремено и враћање свом правом бићу. Библиотеке су се готово једнаком брзином ослобађале од комунистичког наслеђа и устројства, модернизовале своја законодавства и начин деловања у својим срединама и од „установа за индоктринацију претварале се у информационе центре отворене за све“. Пређени пут од четврт века показује да ће даљи развој библиотека одређивати јединствене друштвеноисторијске прилике и судбине земаља у којима делују, што је стална мера њихове различитости, док ће суштинске сличности, поред заједничке мисије, гарантовати информатичке технологије и глобализација идеја.

Прелазак у виртуелне просторе библиотекарства

Бранка Драгосавац
Универзитет у Београду
Правни факултет - Библиотека, Београд
branka.dragosavac@ius.bg.ac.rs

Injac Malbaša, Vesna. *E-biblioteka*. Priredile Dobrila Begenišić i Gordana Ljubanović. Beograd: Clio, 2016.

E-biblioteka представља збирку стручних радова које је Весна Ињац Малбаша писала од 1997. године, за потребе међународних скупова, саветовања и конференција и који су већ објављивани у домаћој и иностраној периодици и зборницима са саветовања и конференција. Како приређивачи наводе у *Предговору*, поштован је њен избор текстова, а у оквиру тога је примењен хронолошки метод.

Из првог поглавља, које носи назив *Народна библиотека Србије* и састоји се од четири рада, приметан је ентузијазам и љубав према књизи, свом позиву и институцији у којој је Весна Ињац била запослена. Иако су текстови самостални и могу се читати потпуно засебно, једна тема им је заједничка – историја Народне библиотеке Србије: од приче о Јелени Анжујској, до дигиталних колекција – тачније од оснивања Народне библиотеке Србије, до дигиталне НБС. Кроз ово поглавље може се пратити историјски развој Националне библиотеке, од 1832, преко уништавања у Првом и Другом светском рату, недаћа које су је погађале, изградње наменске зграде, реновирања – до данашње *Дигиталне библиотеке*, све оно што је у историјском смислу обележило поједине етапе њеног рада.

У другом делу монографије можемо пронаћи податке где се српско библиотекарство налази у односу на „савремено“ библиотекарство у домену дигитализације (дечја дигитална библиотека), законодавства, школског образовања и стручног усавршавања запослених, као и архивирања веб-баштине. Сажети преглед целокупног овог поглавља налази се у једном тексту, који својим насловом можда не би привукао нашу пажњу, али је беспрекоран извор информација и полазиште за неке наредне анализе, попут ове – „Анализе стања и препоруке за унапређење библиотечко-информационе делатности у Србији“ (2013).

Поглавља *Европа* и *Свет* доносе историјски приказ развоја библиотека, библиотекарства,

институционализованог образовања библиотекара, европских и светских пројеката за „библиотеке без зидова“, прегледно и прецизно наводећи све фазе развоја и могућности учешћа и њихове примене у Србији – од Ранганатанових правила за библиотеке, штампаних библиографија, преко међународних стандарда, до отворених е-извора у библиотекама и стварања читаоца који је од пасивног корисника постао активни учесник у раду библиотека.

Весна Ињац непрестано истиче место и позицију српског библиотекарства и библиотека у односу на глобалну мрежу библиотека и грчевито се бори да савремени трендови благовремено буду примењени и у Народној библиотеци Србије и другим типовима библиотека, а све се то остварује кроз њихову сарадњу, али и са издавачима, штампарима и дистрибутерима. Њена жеља да међународни пројекти обухвате и наше библиотеке резултирала је „да Народна библиотека Србије ... пређе у виртуелне просторе библиотечног система“. Али, иако је била велики поборник дигитализације, савремених медија преношења информација, библиотека без зидова, она се са дужним „поштовањем“ опходи према класичним књигама и не пропушта прилику да у својим текстовима да историјски преглед свега што је претходило дигитализацији. Може се рећи да је ова публикација спој старог и новог – онога из чега проистиче, до онога што проистиче, од књиге – до веба, од Јелене Анжујске – до дигиталне Народне библиотеке Србије, а намењена је како библиотекарем, тако и студентима и професорима библиотекарства и информатике, и свима онима који се баве заштитом културне баштине.

Време у коме живимо и радимо, а то је Весна Ињац одавно прихватила и применила, време је у коме библиотеке пролазе кроз значајне промене, скоро истоветно турбулентне као у 15. веку, када је пронађена штампа покретним словима и неопходно је да се на време прилагоде променама, како би могле да испуне своју мисију, да буду на располагању свим члановима и потенцијалним корисницима.

Вешто избегавајући замке које приређивање рукописа доноси собом и избегавајући да оставе лични печат, Добрила Бегенишић и Гордана Љубановић успеле су да у први план ставе рад Весне Ињац Малбаша, у коме се она показала као врсан преводилац, књигољубац, познавалац библиотекарске науке и практичног рада у библиотеци, уз примену савремених технологија и могућности које је донео интернет, а сви њени напори изложени су у *Библиографији Весне Ињац Малбаша* која чини засебно поглавље ове монографије.

Публикација која је пред нама представља штиво које се може користити у свакодневном раду као својеврсни подсетник на све оно што се дешавало у српском библиотекарству последњих двадесет година, у чему је Весна Ињац Малбаша учествовала и о чему је редовно обавештавала како стручну библиотекарску, тако и културну јавност у целини.

Изградња економије знања

Александра Грозданић
Народна библиотека Србије
aleksandra.grozdanic@nb.rs

Каже, Жилија. *Сјасаванье медија: кайициализам, партиципациивно финансирање и демократија*. Нови Сад: Академска књига, 2016.

Храбром и провокативном студијом о могућем путу изласка медија из вишедеценијске кризе која је последњих година кулминирала, економиста Жилија Каже унела је у ову сферу много свеже, конструктивне енергије. Будући да је професор Института за политичке студије у Паризу и предавач на Харварду, своје истраживање засновала је на анализи функционисања и финансирања европских медија, као и оних у Сједињеним Америчким Државама. Узроке њихове слабости ауторка не тражи само у замени једног медија другим и „смрти папира“ чиме је, по њеном мишљењу, услед превелике експлоатације ове теме померен фокус са суштинског питања садржаја, које је остало занемарено. Стављајући, стога, акценат на производњу информације као основе политичке партиципације и демократије, она се бави и начином њеног ширења и потрошњом. Узроци кризе су комплексни, а последице су да штампани медији перманентно смањују трошкове на рачун квалитета, што доводи у питање легитимно право сваког